

Notitie
Indexatiedepots en toekomstbestendig
indexeren in het nieuwe FTK

Utrecht, 22 juni 2015

Koninklijk Actuarieel Genootschap
Postbus 2433
3500 GK UTRECHT

1. Inleiding

Onder het oude FTK-regime kon (veelal voor actieve deelnemers) een indexatiedepot worden gevormd, simpel gezegd een pot met geld met als enig doel om indexaties te financieren. In het nieuwe FTK is voorwaarde voor het verlenen van voorwaardelijke indexatie, dat wordt voldaan aan de vereisten voor toekomstbestendig indexeren. Eén van de redenen voor het invoeren van toekomstbestendig indexeren is de evenwichtige belangenafweging tussen jongeren en ouderen. Dit vertaalt zich in het nieuwe FTK in minder snel indexeren, een lagere kans op korten, en een langere periode van niet indexeren. Deze periode kan zelfs zo lang worden dat de huidige actieve deelnemers geen profijt van het indexatiedepot hebben omdat ze al niet meer actief zijn in het fonds (gewezen deelnemer of gepensioneerde) tegen de tijd dat er geïndexeerd gaat worden.

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is van mening dat de spelregels rond indexatiedepots, de evenwichtigheid niet in alle gevallen ten goede komt. Bovendien kan de aanpassing van het FTK tot gevolg hebben dat arbeidsvoorwaardelijke afspraken moeten worden opengebroken. Dat kan niet de bedoeling zijn van de aanpassing in het toezichtskader. Op 28 mei 2015 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) verschillende Q&A's gepubliceerd die betrekking hebben op indexatiedepots (Q&A-nummers 1797-1799). De daar gepresenteerde methodiek is in veel gevallen niet passend met de afspraken die sociale partners in het verleden hebben gemaakt over de financiering van de indexatie in de pensioenregeling. Dit impliceert dat sociale partners over bestaande afspraken opnieuw moeten onderhandelen. Aan het slot van Q&A-nummer 1799, geeft DNB aan dat een eventuele reactie van staatssecretaris Klijnsma gevolgen kan hebben voor deze Q&A's.

Als inbreng voor een mogelijke reactie van de staatssecretaris, geeft het AG in deze notitie een aantal alternatieven voor de behandeling van indexatiedepots in relatie tot toekomstbestendig indexeren. Daarnaast worden een aantal overwegingen meegegeven om toekomstbestendig indexeren alleen toe te passen op indexatie uit een algemene reserve en niet van toepassing te laten zijn op indexatie uit indexatiedepots.

2. Omgaan met bestaande indexatiedepots en toekomstbestendig indexeren

Indexatiedepots zijn veelal ontstaan uit een eenmalige compensatie bij de transitie naar een pensioenregeling waarbij een groter deel van het risico bij de deelnemers kwam te liggen (bijvoorbeeld bij de overgang naar een CDC-regeling), of om verschillen in de vermogenspositie van fusiefondsen gelijk te trekken. Het indexatiedepot zou dan ten gunste moeten komen aan de deelnemers voor wie het in het indexatiedepot gestorte vermogen bedoeld was. Een pensioenfonds kan in het verleden ook een indexatiedepot hebben gevormd voor een specifieke groep deelnemers, vanuit bijvoorbeeld een premiecomponent bedoeld voor indexatie.

In Q&A-nummer 1799, stelt DNB dat het indexatiedepot moet worden toegevoegd aan het voor toeslagverlening beschikbare vermogen. Niet duidelijk is in hoeverre indexatie voor een specifieke groep deelnemers uit een indexatiedepot hierin past.

Het AG ziet twee - eenvoudige - oplossingen voor het toepassen van indexatie uit indexatiedepots waarbij als voorwaarde moet worden gesteld dat het vermogen tegenover deze reserve buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de dekkingsgraad:

- A. Het in één keer afschaffen van het indexatiedepot door het volledig aan te wenden voor een éénmalige indexatie van de pensioenaanspraken van de betreffende deelnemers. Dit zou door middel van een door de wetgever te formuleren overgangsbepaling plaats kunnen vinden. Punt van aandacht hierbij is de fiscale behandeling.
- B. Het indexatiedepot aanhouden en in de toekomst aanwenden voor indexaties van de pensioenaanspraken van de specifieke groep deelnemers voor wie het oorspronkelijk is bedoeld. Onder het nieuwe FTK moet deze indexatie toekomstbestendig zijn, deze eis zou dan ook alleen gehanteerd moeten worden ten aanzien van de specifieke groep deelnemers waarop deze indexatie van toepassing is. Deze groep krijgt dan een extra indexering bovenop de reguliere indexatie rekening houdend met de eis van toekomstbestendigheid.

Beide varianten kunnen naar de mening van het AG naast elkaar bestaan.

3. Indexatie uit incidenteel of structureel beschikbaar gestelde loonruimte

Naast de in de vorige paragraaf genoemde twee mogelijkheden, ziet het AG de volgende invulling van toekomstbestendig indexeren die goed past binnen het nieuwe FTK.

Sociale partners kunnen de wens hebben om (een deel van) de beschikbare loonruimte niet aan te wenden voor een salarisverhoging, maar voor structurele verhoging van opgebouwde pensioenaanspraken voor een specifieke doelgroep. Onder de huidige interpretatie van het FTK geldt dat indexatie slechts gegeven kan worden als wordt voldaan aan de regels van toekomstbestendig indexeren. Indexatie via deze incidentele of structurele premie conflicteert onder bepaalde voorwaarden niet met de eis van toekomstbestendigheid of evenwichtigheid.

Het komt in de praktijk voor dat een deel van deze premies niet direct wordt aangewend voor de inkoop van indexaties, bijvoorbeeld omdat sociale partners hechten aan stabiele lasten vanuit de loonruimte terwijl de indexaties van jaar tot jaar kunnen variëren. Deze gelden worden dan tijdelijk in het pensioenfonds ondergebracht en afgezonderd in een aparte reserve, die buiten de berekening van de dekkingsgraad wordt gehouden.

De toekomstbestendigheid dan wel evenwichtigheid van deze variant kan als volgt worden onderbouwd:

- Toekomstbestendigheid heeft betrekking op een evenwichtige verdeling van de overschotten van een pensioenfonds over de verschillende generaties. Als sociale partners bereid zijn extra premies beschikbaar te stellen voor aanvullende indexaties, gaat dat niet ten koste van de financiële middelen van een pensioenfonds en is er daarom geen sprake van onevenwichtige inzet van fondsmiddelen.
- Door bij inkoop van de verhoging rekening te houden met de dekkingsgraad op het moment van inkoop, worden de overige deelnemers van het pensioenfonds niet benadeeld. Er is daarom sprake van een evenwichtige belangenafweging.
- Indien sociale partners deze toezegging zouden vormgeven als onvoorwaardelijke indexatie, kan hiervoor ook apart betaald worden en kan de betreffende indexatie verleend worden zonder toepassing van de regels voor toekomstbestendig indexeren.
- Eindloonregelingen en onvoorwaardelijk geïndexeerde middelloonregelingen worden ook niet afgeschaft vanwege onevenwichtigheid. Ook bij dergelijke regelingen wordt apart betaald voor verhoging van opgebouwde pensioenen.
- Als een indexatiedepot buiten de dekkingsgraad wordt gehouden, is het in feite een afgezonderd vermogen dat voor bepaalde doeleinden ingezet kan worden.
- Het zou vanuit evenwichtigheid juist logisch zijn om een indexatiedepot op korte termijn aan te wenden, bijvoorbeeld binnen 5 jaar, en dit niet ver vooruit te schuiven.

- De toekomstbestendige inzet van een buiten de dekkingsgraad gehouden indexatiedepot kan apart worden geregeld. De methodiek van toekomstbestendig indexeren kan voor de algemene reserve (die wel onderdeel is van de dekkingsgraad) gehandhaafd blijven.

4. Samenvattend

Het AG pleit voor aanvullende wetgeving, waarmee bestaande indexatiedepots, bij wijze van overgangsmaatregel, op korte termijn volledig aangewend kunnen worden voor een éénmalige indexatie van de pensioenaanspraken van de beoogde groep deelnemers.

Daarnaast stelt het AG voor, dat indien sociale partners incidenteel of structureel aanvullende loonruimte beschikbaar stellen voor het inkopen van indexaties, deze als passend in het toekomstbestendig indexeren volgens het nieuwe FTK worden ondergebracht, indien:

- De hiervoor bestemde middelen op geen enkele wijze onderdeel zijn van de voor reguliere indexaties bestemde algemene reserve.
- Bij de inkoop van de verhoging rekening wordt gehouden met de dekkinggraad op het moment van inkoop, zodat de indexatievooruitzichten voor alle overige belanghebbenden niet beïnvloed worden.